

POSUDOK OPONENTA

na žiadosť o inauguračné konanie, doc. RNDr. Tatiana Bužeková, PhD.

Bratislava, 13. 9. 2021

Akademickú kariéru doc. Bužekovej detailne poznám už od jej úplného začiatku, keď nastúpila ako študentka religionistiky na katedru, kde som vtedy pôsobil. Takisto mi jej ďalšie akademické pôsobenie nie je neznáme, pretože sme odborne spolupracovali tak na Ústave etnológie Slovenskej akadémie vied, ako aj na Ústave sociálnej antropológie Fakulty sociálnych a ekonomických vied Univerzity Komenského či na jej súčasnom pracovisku.

Kolegyňa Bužeková sa od počiatkov svojej akademickej dráhy, ako o tom svedčí jej publikačná činnosť a ohlasy, venovala rozvíjaniu jednej z mainstreamových oblastí sociálnej antropológie a etnológie, a to konkrétne kognitívnej a evolučnej antropológie (neskromne si dovoľím predpokladať, že možno aj pod vplyvom mojej výučby a našej odbornej spolupráce). Už asi dve desaťročia predstavujú jej publikácie metodologický a empirický prínos v tejto oblasti na Slovensku i v širšom medzinárodnom kontexte. Najmä jej výskumy šírenia nadprirodzených reprezentácií v konkrétnych komunitách a ich spätosť so sociálnym kontextom predstavujú zásadné príspevky. Takisto je potrebné oceniť jej detailné skúmanie nových náboženských predstáv (šamanistických a neošamanistických) – v tomto smere jej výskumu oceňujem, že kolegyňa Bužeková sa neobmedzila na málo produktívne skúmanie historických a kultúrnych pôvodov takýchto predstáv, ale zameriava sa na ich začlenenie a sociálne fungovanie v súčasnom sociálnom živote. Je potrebné oceniť, že kolegyňa Bužeková sa počas svojich výskumov vždy usiluje testovať svoje predpoklady v konkrétnych lokalitách etnografickými metódami, a nezostáva iba pri teoretických argumentoch a fragmentárnych príkladoch.

Novšou oblasťou skúmania je u nej antropológia a etnológia medicíny a liečiteľských praktík, čo však určite nemôžeme považovať za odklon od predošlých výskumov – či už ide o sociálnu autoritu, prestíž a rešpekt modernej vedeckej medicíny, alebo o popularitu iných ako na vedeckej medicíne založených liečiteľských a pseudo-liečiteľských postupov, šírenie a osvojovanie si týchto predstáv a ich sociálne dôsledky vykazujú, ako presvedčivo

demonštrovala kolegyňa Bužeková, závažné paralely so šírením iných typov nadprirodzených predstáv, ktoré skúmala.

Jej pedagogická činnosť je impozantná, pri jej hodnotení by som chcel iba vyjadriť obdiv, že kolegyňa Bužeková je schopná stihnúť pedagogicky zastrešiť toľko predmetov z takých rôznorodých a kľúčových oblastí etnológie, čo určite predstavuje veľkú časovú záťaž, no tá ako vieme je v slovenských univerzitných pomeroch žiaľ bežná. Takisto jej výsledky ako školiteľky je potrebné pochvalne zmieniť, najmä školenie doktorandov a doktorandiek, z ktorých viacerí už majú úspešnú akademickú kariéru.

Ak by som sa mal trochu odchyliť od žánru oprávnených chválospevov, moje námety na zlepšenie a ďalší kariérny rast (v mojom ponímaní pozícia profesorky nie je zavŕšením, ale začiatkom novej úrovne akademickej dráhy) by sa týkali sústredenia sa na prehĺbenie medzinárodného rozmeru jej vedeckej práce: aj keď niektoré jej publikácie sú publikované v širšom regionálnom medzinárodnom kontexte, téma a úroveň jej výskumov by určite zniesli pokus o preniknutie do medzinárodne podstatne prestížnejších časopisov a vydavateľstiev v oblasti etnológie a sociálnej antropológie, čo by sa následne určite odrazilo na počte a štruktúre medzinárodných ohlasov. Z piatich najvýznamnejších publikácií, ktoré sama uviedla, ak ponecháme stranou slovenský časopis a vydavateľstvo, sa mi nemecký časopis AJEC a zborníky z Viedne a Brna zdajú byť z jej strany málo ambiciózne, ak prihliadneme k inovačnému charakteru jej tém výskumu a k jej talentu a nasadeniu. Takisto v prípade vedecko-výskumnej grantovej podpory by kolegyňa Bužeková určite mohla byť platnou členkou významnejších medzinárodných projektov.

Ak sa však pozrieme na medzinárodné publikačné štandardy v oblasti slovenskej etnológie, vedecký prínos kolegyne Bužekovej je jednoznačne a bez najmenej pochybností výrazne nadpriemerný, takže moje podnety sa týkajú skôr návodu na jej osobný akademický rast než hodnotenia jej výsledkov v slovenskom kontexte.

Vedecký a pedagogický prínos kolegyne Bužekovej v slovenskej etnológii je neprehliadnuteľný a nespochybniteľný, a svojim vedeckým a pedagogickým dielom významne obohatila túto vedeckú disciplínu. Z mojej strany teda jednoznačne navrhujem, aby jej bol po úspešnom inauguračnom konaní udelený vedecko-pedagogický titul „profesorka“.

prof. Mgr. Martin Kanovský, PhD.